

- 1 רש"י מפרש: "אתם (המצרים) אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה". אבל, "אין מקרא יוצא מידי
2 פשוטו"⁴⁵, ופשטות הכתוב הוא שע"י העינוי נעשה "ירבה" ו"פרוץ", וככל שיגדל העינוי ניתוסף יותר
3 בה"ירבה" וה"פרוץ".
- 4 ומבאר הצ"צ⁴⁶, שזהו העילוי שנעשה בהנשמה ע"י הירידה למטה.
- 5 יא. והענין בזה:
6 כאשר הנשמה נמצאת למעלה בגן עדן – אין בכך חידוש ("עס איז קיין קונץ ניט"). ואפילו כאשר
7 הנשמה יורדת למטה, אבל בזמן שיש גילוי אלקות בעולם, כמו בזמן הבית – גם אז אין חידוש;
8 החידוש הוא – כאשר נמצאים בזמן הגלות, בחושך כפול ומכופל, ואעפ"כ עובדת הנשמה את
9 עבודתה מבלי להתפעל מההעלמות וההסתרים, הנה עי"ז מתגלה גדולתה של הנשמה.
- 10 ובזה גופא – הנה כאשר הנשמה אינה מתפעלת מהעלמות והסתרים שמצד הגוי, אין בכך רבותא,
11 שהרי זה דבר הפשוט שיהודי אינו צריך לציית לגוי. וכמו"כ כאשר הנשמה אינה מתפעלת מהיצה"ר,
12 כשבא באופן גלוי ("אָפּענער יצה"ר") והנשמה יודעת שזהו מנגד – אין בכך רבותא;
13 הרבותא היא – כאשר היצה"ר מתלבש במלבוש ארוך, "אָ זיידענע זופיצע" (כידוע פתגם אדמו"ר
14 הזקן וביאור כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בזה⁴⁷), ואומר שהוא אינו היצה"ר אלא היצ"ט... ואעפ"כ אין
15 הנשמה מניחה שירמו אותה כו' – אזי ניכרת גדולתה של הנשמה.
- 16 והבחינה לידע אם זוהי טענת היצה"ר או היצ"ט – הרי זה ה'פועל ממש': אם כתוצאה משמיעת הטענה
17 מתחילים להוסיף בתורה ומצוות ויראת שמים – הרי זו טענת היצ"ט, אבל אם ה'פועל ממש' משמיעת
18 הטענות הוא היפך ההוספה בתומ"צ ויר"ש, הנה גם כאשר נראה שזוהי טענה שיש לה מקום ע"פ שכל
19 דקדושה, מ"מ, כיון שה'פועל ממש' הנדרש מזה הוא היפך ההוספה ביר"ש, הרי זה דבר ברור שזוהי
20 טענת היצה"ר שמתלבש ומתחפש ליצ"ט.
- 21 ואם יש צורך בהבהרה זו בנוגע לכל בני ישראל, הרי פשיטא שצריך להבהיר זאת בנוגע לאלו שהם
22 עדיין קטנים בדעת, לפני גיל עשרים שנה, ופשיטא לפני גיל י"ג שנה:
- 23 כאשר היצה"ר מביע בגלוי את כוונתו, באמרו, שיש להוציא את הילד משיבה שהנהגתה היא ע"פ
24 סדר דברי המשנה⁴⁸ שצריך להיות "יראת חטאו קודמת לחכמתו" (משא"כ כאשר הסדר הוא להיפך אזי
25 מאבדים רח"ל את שניהם, לא חכמה ולא יראה), ולתת אותו למקום אחר כדי שיפסיד הן את היראה
26 והן את החכמה – הרי פשיטא שלא ישמעו אליו;
- 27 ולכן מתחכם היצה"ר ומתחפש ליצ"ט, ומתחיל לטעון ע"פ שכל, שכיון שבישיבה כעסו ("מ'האָט
28 זיך געבייזערט") על הילד, אין זה טוב עבורו, – שלמה המלך אומר אמנם "חושך שבטו שונא בנו"⁴⁹,
29 אבל מוטב שתהי' חכם יותר ממנו... –
- 30 ולכן – טוען היצה"ר – יש לשלוח אותו למקום שבו ההנהגה היא בסדר הפוך.
- 31 ונקודת הענין – כאמור – שגם כאשר ישנם טענות ע"פ שכל, הנה אם התוצאה מזה היא מיעוט
32 בהענין דיראת שמים, בודאי שטענות אלו הם של היצה"ר.
- 33 ויש להוסיף, שגם אם באמצע השבוע לא ניכר כ"כ מהיכן באים הטענות, הרי ביום השבת ניכר הדבר
34 ביותר – כיון שיום השבת הוא למעלה מעבודת הברורים,

45 שבת סג, א. וש"נ. וראה גם תו"מ ח"ד ע' 190. וש"נ.

46 אבות פ"ג מ"ט.

47 משלי יג, כד.

48 שבת סג, א. וש"נ.

49 ראה אוה"ת פרשתנו ס"ע נא ואילך.

47 ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' סז (נעתק ב"היום